

programów aktywizacyjnych, które pozwoliłyby obywatelom efektywnie wykorzystywać przestrzeń publiczną. Obecna słabość polskiego społeczeństwa obywatelskiego na to nie pozwala. Zdecydowanie bardziej pesymistyczny wydźwięk miała natomiast mieszcząca się w konwencji socjologii wizualnej prezentacja dr. Jerzego Kaczmarka (IS UAM), która poświęcona była eksploracji obrazów miejskiej biedy. Prezentacja ta wzbudziła znaczne kontrowersje ze względu na nieprzewidziane międzykulturowe trudności interpretacji obrazów. To co w kontekście polskim wydawało się oczywiste – np. zdradzający pozycję majątkową wygląd ludzi na ulicach – dla uczestników niemieckich było trudne do semiotycznego odczytania. Doprowadziło to do ciekawej dyskusji nad poznawczymi ograniczeniami socjologii wizualnej jako metody badawczej. Kontrowersje te przeniosły się następnie na wieczorną sesję filmów socjologicznych, gdzie podobne problemy międzykulturowej interpretacji obrazów wystąpiły ze zdwojoną siłą.

Konferencja miała charakter warsztatowy, stosunkowo niewielka liczba uczestników pozwalała na aktywną dyskusję nad przedstawianą problematyką. Międzynarodowa wymiana doświadczeń okazała się nie tylko owocna i intensywna, ale należy podkreślić, że przebiegała w bardzo ożywionej atmosferze. Planowana publikacja materiałów pokonferencyjnych nie odda być może kreatywnego klimatu dyskusji, ale z pewnością zamieszczone tam artykuły będą materiałami zdecydowanie bogatszymi od tego, z czym referenci przyjechali na konferencję. Efektem obrad stało się bowiem nie tylko uwypuklenie kontrastów zachodzących pomiędzy różnymi podejściami badawczymi do socjologii miasta, ale również – z drugiej strony – ukazanie wspólnoty zainteresowań tam, gdzie odmienny kontekst badań uwypuklał na pierwszy rzut oka głównie różnice.

Piotr Cichocki

WALNY ZJAZD CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA INSTYTUT ZACHODNI

W dniu 3 grudnia 2007 r. w Instytucie Zachodnim w Poznaniu odbył się Walny Zjazd Członków Stowarzyszenia Instytut Zachodni, któremu przewodniczył doc. dr hab. Tomasz Budnikowski. W programie spotkania znalazły się dwie części. W części pierwszej, poświęconej debacie merytorycznej, miał miejsce wykład dra Andrzeja Byrta pod tytułem „Dlaczego Wanda mogłaby chcieć Niemca?”. Po przerwie wysłuchano sprawozdania z funkcjonowania Stowarzyszenia w roku 2007 oraz dyskutowano na temat planów działalności na rok kolejny.

Wykład dr. A. Byrta poświęcony został wybranym aspektom stosunków polsko – niemieckich. Przedmiotem zainteresowania był zarówno historyczny kontekst tych relacji, jak również charakterystyka wyzwań politycznych, gospodarczych i kulturowych jakie rysują się przed Polską w najbliższej przyszłości. Prelegent znaczną część wystąpienia poświęcił zrelacjonowaniu osobistych doświadczeń związanych z wieloletnim sprawowaniem funkcji ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej przy Republice Federalnej Niemiec. Anegdotycznym punktem wyjścia wykładu stała się informacja o dużej liczbie małżeństw zawieranych przez Polki z obywatelami niemieckimi, co zdaje się świadczyć o tym, że przysłowiowa Wanda już

chce Niemca. Przedstawiony następnie przegląd głównych napięć w stosunkach polsko – niemieckich uzasadniał ogólną tezę, iż większość z nich – mimo przejściowej prominencji w stosunkach politycznych i sferze publicznej – znajdzie swoje rozwiązanie w niedalekiej przyszłości. Za jeden z głównych przykładów posłużyła kwestia roszczeń Związku Wypędzonych, który to problem wygaśnie w ciągu następnych dziesięciu lat ze względów czysto demograficznych. Jednocześnie A. Byrt wskazywał na nowe kwestie sporne, które będą rodziły napięcia w stosunkach polsko – niemieckich: przede wszystkim na problemy związane z sojuszniczą postawą Polski względem USA, które wywołują kontrowersje oraz na polską obecność militarna w Iraku. Poza tym akcentował silnie konieczność konsekwentnego i skutecznego uczestnictwa Polski w rozgrywaniu interesów na poziomie Unii Europejskiej. Co za tym idzie, wskazywał na nieuchronną europeizację stosunków polsko – niemieckich.

Po zakończeniu wykładu prowadzący obrady zaprosił obecnych do zadawania pytań oraz udziału w dyskusji. Jako pierwszy głos zabrał dyrektor Instytutu Zachodniego prof. Andrzej Sakson. Jego pytanie dotyczyło opinii prelegenta o trwałości koalicji *CDU/SPD*. A. Byrt wyraził przekonanie o trwałości koalicji, zauważył, że Wielka Koalicja już raz miała miejsce i dotrwała do końca parlamentarnej kadencji. Podkreślił również ważną rolę silnej osobowości kanclerz Angeli Merkel w budowaniu spójności koalicji. Następne pytanie, zadane przez doc Marię Rutowską, dotyczyło tego, w jakim stopniu prowadzone programy wymiany młodzieżowej przyczyniają się do znoszenia wzajemnych negatywnych stereotypów. W odpowiedzi, A. Byrt stwierdził, że długoletnie doświadczenia wskazują na fakt, iż około 10-15% Niemców powracających z wymiany w Polsce podtrzymuje wcześniejsze negatywne stereotypy. Uznał, że w większości wynika to z niewłaściwego przygotowania wyjazdów. W następnej kolejności głos zabrała dr Hanka Dmochowska, pytając się o ocenę przemian tożsamościowych we współczesnych Niemczech. A. Byrt odparł, iż kluczowe znaczenie dla kształtowania się nowej tożsamości niemieckiej miało przeciwstawienie się Stanom Zjednoczonym przez kanclerza Schrödera, co dało Niemcom poczucie siły i niezależności jako aktora stosunków międzynarodowych. Niemcy nie tylko poczuli przy tym własną siłę, ale również rozwój wydarzeń w Iraku sprawił, iż trudno ich stanowisku odmówić racji.

Po wyczerpaniu głosów w dyskusji, prowadzący obrady podziękował uczestnikom i zarządził przerwę, po której rozpoczęto drugą część Walnego Zgromadzenia, poświęconą sprawozdaniu z działalności Stowarzyszenia w roku 2007 oraz planom na rok 2008. W pierwszej kolejności głos zabrał przewodniczący Kuratorium Stowarzyszenia T. Budnikowski. Poinformował o podpisaniu umowy między Stowarzyszeniem a Instytutem Zachodnim, dotyczącej realizacji działań statutowych obu podmiotów przy udziale finansowania z zewnątrz. Następnie omówił projekty i działania, których dofinansowanie miało miejsce dzięki aktywności Stowarzyszenia. Działania te podzielone zostały na dwie grupy. Po pierwsze, było to dofinansowanie działalności wydawniczej ze środków uzyskanych z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Po drugie, miało miejsce dofinansowanie działalności biblioteki Instytutu Zachodniego. Następnie T. Budnikowski poinformował o planach Stowarzyszenia na rok 2007, na który składały się wnioski złożone do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz – podobnie jak w roku ubiegłym – aplikacje o dofinansowanie działalności Biblioteki IZ. Odrębne sprawozdanie oraz zarys planów na kolejny rok, działającego w ramach Stowarzyszenia, Centrum Integracji Europejskiej przedstawiła Joanna Kalińska.

W ramach wolnych wniosków zgłoszono zapytania o kontrowersje wokół uchwalania planów badawczych Instytutu Zachodniego. S. Żerko udzielił informacji na temat sporów wokół zgodności zgłaszanych wniosków grantowych oraz aktywności naukowej pracowników z profilem Instytutu Zachodniego. T. Budnikowski dodał natomiast, że jako przewodniczący Kuratorium Stowarzyszenia nie będzie podpisywał wniosków niezgodnych z celem Stowarzyszenia. W następnej kolejności Hanka Dmochowska – redaktor naczelny „Przeglądu Zachodniego” – przypomniała o apelu dotyczącym wspomnień o działalności Instytutu Zachodniego, który związany jest przygotowaniem opracowań historycznych poświęconymi Instytutowi. W obliczu wyczerpania porządku obrad oraz braku dalszych głosów w dyskusji, prowadzący obrady T. Budnikowski podziękował przybyłym i zakończył obrady Walnego Zgromadzenia.

Piotr Cichocki